

اقتصادبین‌الملل

تورم ژاپن کاهش یافت

براساس آخرین گزارش منتشرشده توسط اداره آمار ژاپن، تورم سالانه ژاپن در ماه سپتامبر به ۵/۲ درصد رسید که نسبت به سه درصد گزارش شده در ماه آگوست کاهش یافته است. رقم منتشرشده توسط اداره آمار ژاپن انتظارات تحلیلگران را برآورده کرد. در ماه سپتامبر، قیمت مواد غذایی ۳/۴ درصد نسبت به بازه زمانی مشابه سال قبل و ۱/۴ درصد نسبت به ماه قبل افزایش یافت.

افزایش قیمت برق کمترین میزان را در سه ماه اخیر ثبت کرد، زیرا تأثیر حذف یارانه انرژی در ماه می کاهش یافت و هزینه سوخت کمتر افزایش یافت. علاوه بر این، هزینه‌ها برای غذا، میلمان و ظروف خانگی و حمل‌ونقل و فرهنگ تعدیل شد و قیمت‌ها برای ارتباطات و آموزش کاهش بیشتری یافت. شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) بدون مواد غذایی تازه و انرژی نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲/۱ درصد رشد کرد، درحالی که شاخص بدون احتساب مواد غذایی تازه ۲/۴ درصد به‌صورت سالانه افزایش یافت. در همین حال، نرخ تورم اصلی به کمترین میزان در پنج ماه گذشته یعنی ۲/۴ درصد رسید که نسبت به ۲/۸ درصد در ماه آگوست کاهش ثبت کرد.

کاروئو اوئدا، رئیس بانک مرکزی ژاپن اظهار کرد: اگر تورم به مسیر پیش‌بینی‌شده خود ادامه دهد، این بانک به افزایش نرخ‌ها ادامه خواهد داد. بااین حال، وی تأکید کرد این بانک این مورد را ارزیابی خواهد کرد که چگونه بهبود ناپایدار ژاپن تحت تأثیر عدم اطمینان اقتصادی جهانی قرار می‌گیرد. اکونومی‌گزارش کرد، با انتشار این گزارش، شاخص نیکی ۲۲۵ ژاپن با ۵/۲ درصدافزایش به بالای ۳۹ هزار واحد شاخص تاپیکس با ۲۵/۲ درصد افزایش به ۲۶۸۵ رسید.

نشانه‌های بحران
در اقتصاد آمریکا

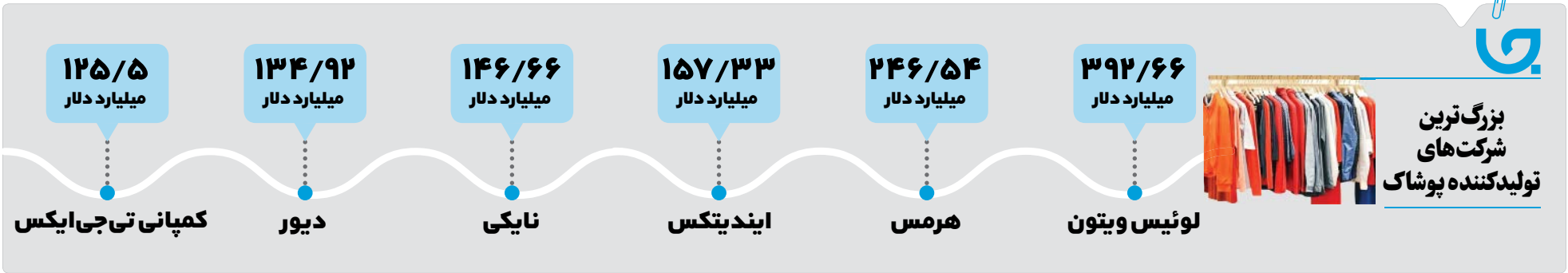

وزارت خزانه‌داری آمریکا اعلام کرد که کسری بودجه آمریکا برای سال مالی ۲۰۲۴ با ۸/۱ تریلیون دلار رسید که بالاترین رقم بعد از دوران کووید بود، زیرا بدهی فدرال برای اولین بار از یک تریلیون دلار فراتر رفت و هزینه‌های بهداشت، نظامی و بازنشتسگی افزایش یافت.

کسری بودجه برای سال منتهی به ۳۰ سپتامبر ۸ درصد یا ۱۲۸ میلیارد دلار بیشتر از ۷/۱ تریلیون دلار ثبت شده در سال مالی ۲۰۲۳ بود. این سومین کسری بزرگ در تاریخ ایالات متحده پس از کسری بودجه ناشی از بیماری همه‌گیر به میزان ۱/۳ تریلیون دلار در سال مالی ۲۰۲۰ و ۸/۲ تریلیون دلار در سال مالی ۲۰۲۱ بود. شکاف بودجه مالی قابل توجه ۴/۶ درصد از تولید ناخالص داخلی ۲۰۲۴، نسبت به ۲/۶ درصد در سال گذشته، می‌تواند برای استدلال‌های کاملاً هریس، پیش از انتخابات ریاست جمهوری پنجم نوامبر، مبنی بر این‌که او مباشر مالی بهتری نسبت به رقیب جمهوریخواه «دونالد ترامپ» خواهد بود، مشکل ایجاد کند. یک اندیشکده مالی، تخمین زده است که برنامه‌های ترامپ ۷/۵ تریلیون دلار بدهی جدید را ایجاد می‌کند که بیش از دو برابر۳/۲ تریلیون دلاری است که در پیشنهاد‌های هریس پیش‌بینی شده بود. درآمد‌های آمریکا برای سال مالی ۲۰۲۴ به رکورد۴/۹ تریلیون دلار آمریکا رسید که ۱۱ درصد یا ۴۷۹ میلیارد دلار بیشتر از سال قبل است، زیراوصول مالیات‌های غیرحضورى و شرکى رشد کرده است. هزینه‌های مالی ۲۰۲۴ با ۱۰ درصد یا ۶۱۷ میلیارد دلار افزایش به ۲/۸ تریلیون دلار رسید. بزرگ‌ترین محرک کسری سال، افزایش ۲۹ درصدی هزینه‌های بهره بدهی خزانه‌داری به۷/۱ تریلیون دلار آمریکا بود که به دلیل ترکیبی از نرخ‌های بهره بالاتر و بدهی بیشتر برای تأمین مالی بود. مجموع هزینه‌ها برای برنامه مراقبت‌های بهداشتی برای سالمندان و هزینه‌های دفاعی بیشتر بود.

یک مقام ارشد خزانه داری اظهار کرد که هزینه بهره به‌عنوان سهم از تولید ناخالص داخلی به ۳/۹۴ درصد رسید است که کمتر از رکورد۴/۶ درصدی سال ۱۹۹۱ است اما بالاترین درصد از۴/۰ درصد در دسامبر ۱۹۹۸ است.

طبق گزارش روتیتر، میانگین متوسط نرخ بهره بدهی فدرال در سپتامبر۳/۲۲ درصد بود که ۲۵ واحد نسبت به سال قبل افزایش داشت اما از ۳/۲۵ درصد نسبت به آگوست کمتر بود که اولین کاهش ماهانه از ژانویه ۲۰۲۲ است.

جهش تجارت گروگان قوانین بی‌ثبات

فعالان اقتصادی معتقدند بخشنامه‌های خلق الساعه و تغییر قوانین، موانع تولید و صادرات ایران هستند

ایران برای تجارت نیستند. در نتیجه از آنجایی که شرایط خرید ایران از سایر کشورها سخت است، کشورهایی که امکان فروش اجناس به ایران را دارند، شرایط سختی را برای مبادله تعیین می‌کنند.

خنثی‌سازی تحریم

اگرچه تحریم‌های همه‌جانبه مانع غریقابل انکار صادراتی کشور به شمار می‌روند، اما راهکارهای مرتبط با کم‌تر یا بی‌اثر کردن شرایط تجارت خارجی در تحریم با استفاده از انواع روش‌ها می‌تواند این تحریم‌ها را تا حد زیادی خنثی کند؛ این راهکارها مانند سازوکارهای اجرایی و هدفمند در جهت عملی شدن پیمان‌های تجاری منطقه‌ای و استفاده از ظرفیت توافقنامه‌های تجاری موجود و آتی، متنوع‌سازی مسیر نقل‌وانتقال پول، ارز جایگزین و استفاده از یک واحد پولی دیجیتال با کشورها و بازارهای هدف مسیری است که پیمودن آن برعهده مدیران جهادی است.

محمدرضا میرتاج‌الدینی، نماینده مجلس درباره نکات مهم صادراتی که باعث پیشرفت صادرات کشور می‌شود، گفت: «ارزش و سهم صادرات، ورود و ماندگاری در بازارهای صادرات، تنوع بازارها و کالاهای صادراتی و کیفیت و پیچیدگی صادرات از مسائل مهمی است که باید به آنها توجه شود.»

نگاه علمی به مقوله صادرات هم نکته مهمی برای رونق بازارهای صادراتی کشور است؛ ایجاد مرکز آموزش عالی صادرات یکی از نکاتی است که تاکنون در کشور ما مغفول مانده است؛ تلخیص و ساده‌سازی قوانین و مقررات صادراتی و حذف قوانین موازی، منسوخ یا ناکارآمد، برقراری بیمه عمومی صادرات، پرهیز از تغییرات مکرر در مقررات حوزه صادرات به‌منظور امکان برنامه‌ریزی بلندمدت صادرکنندگان، جذب سرمایه، منابع مالی و فناوری پیشرفته خارجی برای تولید محصولات صادراتی، گسترش بازارهای هدف و ایجاد تنوع در محصولات صادراتی و... از نمونه راهکارهای مؤثر برای توسعه صادرات است.

ظرفیت‌های صادراتی ایران

ظرفیت‌های صادراتی ایران بسیار گسترده و متنوع است. موقعیت جغرافیایی ایران نیز یکی از منحصربه‌فردترین موقعیت‌ها در جهان از منظر صادرات به شمار می‌رود؛ با رفغ موانع صادرات، با استفاده از موقعیت جغرافیایی استراتژیک، نیروی کار متخصص و جوان و توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل، می‌توان صادرات کشور را افزایش داده و سهم بیشتری از بازارهای جهانی به‌دست آورد.

به اعتقاد آرمان خالقی، قائم‌مقام خانه صنعت، معدن و تجارت ایران، یکی از چالش‌های اصلی تجارت مبادلات پولی و بانکی است اما مشکلات داخلی هم کم نیستند؛ در حمل‌ونقل زمینی به اتحادیه اروپا برای رانندگان ویزا صادر نمی‌شود، زیرا ناوگان حمل‌ونقل ما فرسوده است و اجازه ورود به اتحادیه اروپا را ندارد.

وی در توضیح مشکلات مسیرهای حمل‌ونقل گفت: در حمل‌ونقل دریایی نیز باتوجه به گرانی بیمه دریایی، باید هزینه سنگینی پرداخت کرد.

از سوی دیگر صف‌های بیش از ۱۵ کیلومتری در مرزها عاملی برای کاهش تقاضا ازسوی بازارهای هدف و ضرر صادرکننده است، زیرا معطلی در مرزها موجب انجام نشدن تعهدات در موعد مقرر می‌شود و به همین واسطه بسیاری از مشتریان قدیمی ما از دست می‌روند؛ در حالی‌که بازیابی بازار را دست‌رفته دشوار است.

خالقی با اشاره به محدودیت‌های تجار ایرانی برای ارتباط با سایر کشورها بیان کرد: واقعیت این است که کشور ما حتی در مبادله کالا نیز با چالش مواجه است، زیرا بسیاری از کشورها برخی از کالاها را به ایران نمی‌فروشند. همچنین سفر تجار ایرانی به برخی از کشورها مشکل‌زا است، برای مثال در صورتی که مهر مرز ورودی ایران در پاسپورت فردی حک شود، آمریکا

دیگر اجازه ورود به کشور خود را به آن تاجر نمی‌دهد؛ بنابراین برخی از تجار کشورهای دیگر که با آمریکا نیز در ارتباط هستند، مایل به ورود به

قوانین برای برنامه‌ریزی بلندمدت زیاد است. نکته قابل توجه دیگری که باید به آن توجه داشت ظرفیت بازار کشورهای همسایه است؛ بازارهایی که ایران می‌تواند محصولات فسادپذیر را با توجه به نزدیکی و دسترسی به حمل‌ونقل آسان صادر کند. گردش مالی بازارهای همسایه حدود ۲ هزار میلیارد دلار است که اگر ایران بتواند تنها ۱۰ درصد از این بازار را به خود اختصاص دهد می‌تواند ۲۰۰ میلیارد دلار صادرات داشته باشد. البته دستیابی به این هدف نیازمند برنامه‌ریزی بلندمدت و همچنین ثبات قوانین است. همچنین بخش‌های لجستیکی ایران نیز باید توسعه یابد تا کالاها در امر صادرات و واردات معطل نشوند.

ظرفیت‌های صادراتی کشور در یک نگاه

یکی از بزرگ‌ترین ظرفیت‌های صادراتی ایران، منابع طبیعی غنی است؛ ایران دارای معادن فراوانی از جمله مس، آهن، رور و سنگ‌های قیمتی است که همه این‌ها می‌توانند یک محصول پایه صادراتی باشند. محصولات باغی و کشاورزی، صنایع دستی و فرش، محصولات پتروشیمی و شیمیایی، فناوری و محصولات دانش‌بنیان، نیروی کار متخصص و جوان، تولیدات صنعتی و ماشینی و... از دیگر ظرفیت‌های صادراتی کشور هستند.

ایران در خوش‌بینانه‌ترین حالت رتبه ۲۸ تا ۴۰ صادراتی در جهان را دارد، اما هم‌چنان در منطقه بعد از عربستان و ترکیه قرار دارد و سهم اندکی از بازارهای جهانی را به خود اختصاص داده است. آمارهای بانک جهانی هم مؤید این مساله است؛ براساس این آمار حجم صادراتی ایران در سال ۲۰۱۹ رقمی حدود ۴۰۰۰۰ میلیون دلار است که این رقم برای عربستان ۲۳۱۰۰۰ میلیون دلار و برای ترکیه ۱۵۲۰۰۰ میلیون دلار است.

راهکار رونق صادرات کالاهای غیرنفتی

بسیاری از موانع صادراتی در کشور تحمیلی بوده و شاید در نگاه اول راهکاری برای برطرف کردن آن وجود نداشته باشد؛ نگرانی کشورها از برقراری ارتباطات مالی با ایران، عدم بازگشت منابع مالی ناشی از صادرات به کشور و... شرایطی است که عمده مشکلات صادراتی ایران را رقم زده است.

۲۹ مهرماه روز ملی صادرات است. اغلب صادرکنندگان بر این باورند که تعدد قوانین و مقررات در زمینه صادرات باعث شده تا فعالان اقتصادی با مشکلات بیشتری روبه‌رو شوند. خواسته اصلی فعالان اقتصادی توجه به خواسته آنهاست که یکی از این موارد کاهش قوانین و همچنین ثبات مقررات است. صادرکنندگان می‌گویند تصویب بخشنامه‌های خلق الساعه مشکلات تولید و صادرات را بیشتر کرده است. از این رو ثبات

مثبت‌شدن تراز تجاری و توسعه صادرات در کشور، نیازمند مدیرانی است که درکنار وجود مشکلات متعدد تحریمی و... با کنارزدن مشکلات داخلی، مسیر کالاهای ایرانی را به بازارهای خارجی هموار کنند تا عواید ناشی از صادرات متوجه همه مردم شود.

توسعه تجارت خارجی هر کشور، یکی از پارامترهای مؤثر در توسعه‌یافتگی آن خواهد بود؛ از همین جهت شناخت دقیق پتانسیل‌های اقتصادی و تجاری شرکای تجاری عمده و همچنین شناخت مسیرهای صادراتی کشور و برطرف‌کردن موانع آن، باید از مهم‌ترین دغدغه‌های مسئولان اقتصادی کشور باشد. دولت‌های مختلف در ایران هم مانند سایر کشورها سعی کرده‌اند که پتانسیل‌های صادراتی خود را شناسایی کرده و در راستای توسعه صادرات قدم برداشته‌اند، اما در برهه‌های مختلف این صادرات کشور با مشکلات و موانع جدی مواجه شده است.

کاهش خودخواسته صادرات نفتی ایران

در همین راستا عدنان موسی‌پور، رئیس سابق کمیسیون صادرات کشور معتقد است: «صادرات می‌تواند نقش مهمی در توسعه اقتصادی، اشتغال‌زایی و کسب درآمد‌های ارزی داشته باشد. ایران با توجه به منابع طبیعی غنی، موقعیت جغرافیایی استراتژیک و نیروی کار متخصص، ظرفیت‌های بزرگی برای صادرات دارد.»

به‌طور کلی صادرات ایران در دو حوزه نفتی و غیر نفتی تقسیم‌بندی می‌شود؛ با وجود این‌که ایران یکی از کشورهای دارای منابع سرشار نفت و گاز در دنیاست اما همچنان صادرات نفتی کشور آن‌گونه‌که باید توسعه نیافته است؛ در سال‌های گذشته هریار که کشورهای دیگر به دنبال ضربه اقتصادی به ایران بودند، در اولین اقدام فروش نفت ایران را تحریم کردند؛ از طرف دیگر مشکلات ناشی از نوسانات قیمت نفت، جنگ‌ها، نوسانات دلار و... در جهان باعث شد تا رویکرد ایران از وابستگی به درآمد‌های نفتی تغییر کند که در همین راستا صادرات نفت خام هم از اهمیت خارج شد. این مساله تنها دلیل عدم توسعه صادرات نفتی کشور نیست چرا که سهم برداشت ایران از میادین مشترک با کشورهای دیگر هم بسیار کمتر است و دلیل آن عدم سرمایه‌گذاری به موقع و صحیح در توسعه تولیدات نفتی، عدم بازیابی صحیح برای تولیدات نفتی و همچنین تحریم هاست.

تجارت

ممنوعیت تجاری ترکیه علیه «اسرائیل» به کجا رسید؟

طبق اظهارات وزیر بازرگانی ترکیه، آنکارا ممنوعیت تجاری خود با «اسرائیل» را حفظ کرده و به درخواست مقامات فلسطینی، فقط به شرکت‌های مرتبط با تشکیلات خودگردان فلسطین، اجازه واردات می‌دهد. اوامر بولات در حاشیه یک نشست صنعتی بین‌المللی در استانبول، به خبرنگاران گفت: ترکیه از دوم ماه می (۱۳ اردیبهشت) تجارت با رژیم صهیونیستی را به‌طور کامل به حالت تعلیق درآورده و صادرات و واردات در گمرک را به دلیل امتناع رژیم صهیونیستی از موافقت با آتش‌بس در غزه و ممانعت از ارسال کمک‌های بشردوستانه به غزه، متوقف کرده است. وزیر بازرگانی ترکیه توضیح داد: مقامات گمرک، در ابتدا انجام امور تجارت مرتبط با «اسرائیل» را کند کردند که به کاهش ۳۰ تا ۴۰ درصدی حجم تجارت در هر ماه منجر شد.

با این حال، در ۹ آوریل، ترکیه با توقف صادرات ۱۰۱۹ قلم محصول در ۵۴ دسته به «اسرائیل»، موضع محکم‌تری اتخاذ کرد. بولات گفت: ترکیه در دوم ماه می، کل تجارت با رژیم صهیونیستی در گمرک را به‌طور کامل متوقف کرد و صادرات و واردات را به حالت تعلیق درآورد. هیچ فرآیند ثبتی برای رژیم صهیونیستی انجام نشده و سیستم‌های گمرک ترکیه، به روی تجارت رژیم صهیونیستی بسته مانده است. قبل از توقف کامل صادرات و واردات در اوایل ماه می، وزارت بازرگانی ترکیه در آوریل، محدودیت‌های صادراتی را روی ۵۴ گروه از محصولات به رژیم صهیونیستی اعمال کرده بود. در آن زمان، ترکیه اعلام کرد تا زمانی که آتش‌بس دائمی و کمک‌های بشردوستانه در غزه برقرار نشود، تجارت با رژیم صهیونیستی به ارزش هفت میلیارد دلار در سال را از سر نمی‌گیرد، با وجود تعلیق تجارت با «اسرائیل»، ترکیه برای واردات فلسطینی استنفا قائل شده است. بولات گفت: بنا به درخواست مداوم دولت فلسطین و وزارت اقتصاد ملی فلسطین، ما اجازه واردات از شرکت‌های فلسطینی را با تأیید وزارت فلسطینی می‌دهیم.

ارز

بریکس دلارزدایی را آغاز کرد

گروه بریکس از نسخه جدید آزمایشی سیستم پرداخت خود با نام «بریکس پی» رونمایی کرد

اعضای بریکس در جلسه اخیر خود (روز پنجشنبه ۲۶ مهر) از پلتفرم بریکس پی (BRICS PAY) رونمایی و اعلام کردند که

این پلتفرم می‌تواند، مزایای بسیاری مانند دلارزدایی، تسهیل تجارت اعضا و کاهش تأثیر تحریم‌های غرب داشته باشد.
باین اقدام، اعضای بریکس رسماً دلارزدایی را کلید زدند. ضمن این‌که راهکاری اساسی هم برای دوزدن تحریم‌ها پیدا کردند. این بلوک نگاهی ویژه به طرح «دلارزدایی» دارد و تاکنون گام‌هایی برای کنارگذاشتن دلار برداشته و در اقدامی جدید بریکس پی را به‌عنوان یک بستر پرداخت دیجیتال رونمایی کرده است. بریکس پی قابلیت همکاری بین سیستم‌های پرداخت مختلف در کشورهای عضو را تضمین می‌کند و کاربران می‌توانند بدون نیاز به واسطه‌های متعدد، تراکنش‌های برون مرزی انجام دهند. این امر به بریکس پی اجازه می‌دهد تا اتکالی خود به سیستم‌های سنتی را کاهش دهد و هزینه‌های تراکنش را به حداقل برساند.

این کارت درحال حاضر ۵۰۰ روبل (۱۳/۵ دلار) موجودی دارد که شرکت‌کنندگان می‌توانند در زمان برگزاری مجمع تجاری در تاریخ ۱۷ تا ۱۸ اکتبر در فروشگاه‌هایی که با علامت‌های ویژه BRICS Pay مشخص شده‌اند از آن

کاهش وابستگی به دلار

براساس گزارش وب‌سایت رسمی بریکس، بریکس پی